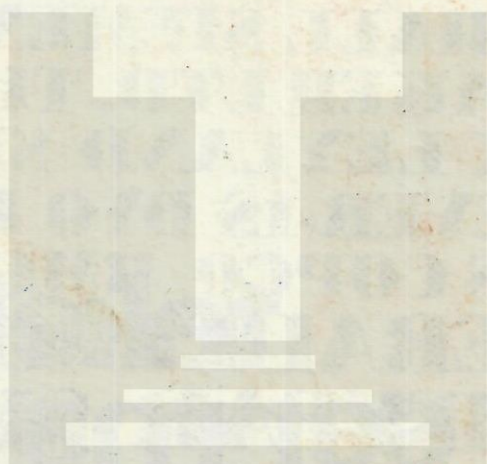

TÜM İKTİSATÇILAR BİRLİĞİ TİB YAYINLARI RESİMLİ İŞÇİ DİZİSİ

6

AEG MOBİL OIL SHELL BP COCA COLA
FORD AUER IFC CARLO ERBA DERBY
MİLANGAZ ERICSON TSKB DEWILUX
GENERAL ELECTRIC GOODYEAR BASF
E.R. SQUIBBSONS UNIROYAL PFIZER
RENAULT PEPSİCOLA PERMA SHARP
YTONG KOFİSA TRADING CO. TOFAŞ
NESTLÉ OTOMARŞAN İZOCAM ROCHE
ROBERT BOSCH TURKİYE DERBY DES
M.A.N. MASSEY FERGUSON
MARSHALL SIEMENS IBM
G.A. BAKER LTD. TUBORG
ESSEX LEYLAND SINGER
UNILEVER-İS DYO BAYER
ATLAS COPCO BNC TESSİ
GENERAL ELECTRIC
GOODYEAR SHELL
RENAULT FORD BP
COCA COLA TOFAŞ
MOBİL OIL AEG BL

tekelci
sermaye
ile icice

TÜSTAV

96 17351

TÜM İKTİSATÇILAR BİRLİĞİ YAYINLARI
RESİMLİ İŞÇİ DİZİSİ NO: 6
ÜÇÜNCÜ BASKI

TEKELCİ SERMAYE İLE İÇİÇE

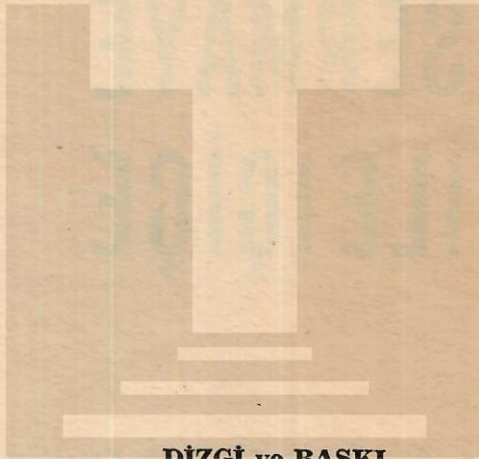
TÜSTAV
İŞÇİ VE SOL HAREKET
KÜTÜPHANESİ

Satın No :
Raf :

Bu kitap Tüm İktisatçılar Birliği Yayınları
No. 8 olarak basılmış, 1. ve 2. Baskıları tükenmiştir.

KAPAK DÜZENİ : DATA

**RESİMLER : ÇİZGİLERLE SANAYİ 1976, Makina
Mühendisleri Odası**

DİZGİ ve BASKI
Ulusoglu Matbaası

TÜSTAV

Bundan önceki pahalılık ve sınıflar adlı kitaplarımızda toplumun esas olarak sermaye sınıfı ve işçi sınıfı olarak iki sınıfa bölündüğünü ve hayatımızı çekilmez hale getiren pahalılığın ve işsizliğin sebebinin sermaye sınıfı olduğunu görmüştük. Ülkemizdeki sermaye sınıfının iki önemli özelliğini de bu kitapta göreceğiz.

Sermaye sınıfının hakim olduğu düzene kapitalizm denir. Amerika, Almanya, Japonya, İngiltere gibi büyük kapitalist ülkelerin sermaye sınıfları yalnız kendi ülkelerinin emekçi sınıf ve tabakalarını sömürmekle kalmazlar, Türkiye gibi geri bıraktırılmış ülkelerde de kendilerine bağlı bir sermaye sınıfı yaratarak, bu ülke halklarının da sömürürler. Böyle başka ülkeleri de sömüren en büyük kapitalist ülkelere emperyalist ülkeler deriz. Türkiye’de bu emperyalistlere bağlı olarak çalışan birçok şirket vardır. Biz ülkemizde çalışır, çabalar değer yaratırız. Bizim yarattığımız bu değerleri emperyalistler ve yerli ortakları bölüşürler. Bizim burada çalışıp, çabalamamız Amerikadaki, Almanyadaki patronların ceplerini şişirir.

Ülkemizdeki sermaye sınıfının ikinci özelliğide tekeli olmasıdır. Piyasada, her üretim kolunda az sayıda büyük şirket o üretim kolunu kontrol edebilmektedir. Üreti-

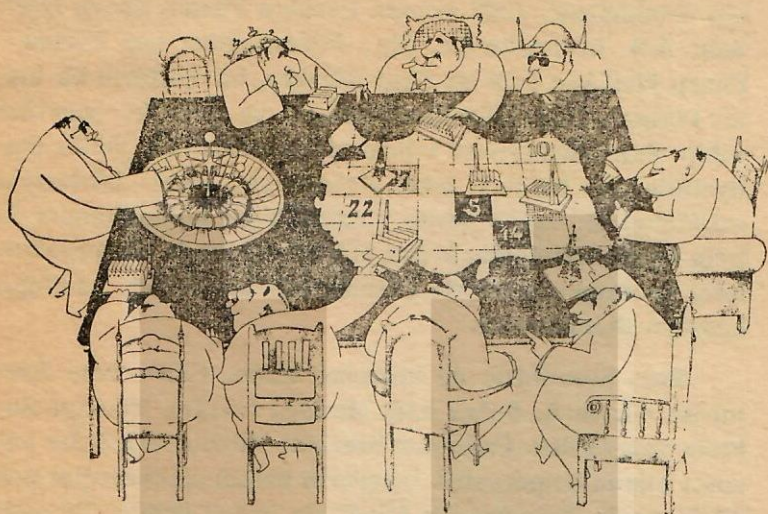
min tekeller tarafından kontrol edilmesinin önemi, bu şirketlerin üretilen ürünlerin fiyatlarını değerlerinin üstünde tespit edebilmelerinden kaynaklaşır.

Emperyalistlerin ortağı olan yerli tekeller, ağababaları emperyalistler çok kazansın, kendilerine de çok pay düşsün diye ellerinden geleni yaparlar. Bu yerli tekeller hergün karşımıza çıkan Koç, Sabancı, Eczacıbaşı gibi en büyük parababalarıdır. Bir de emperyalistler yurdumuzu daha kolay sömürsün diye kurulmuş kurumlar vardır. Bu kurumlardan biri, yönetim kurulunda 12 Mart'ın ünlü pasalarının Memduh Tağmaç'ın bulunduğu Türkiye Sınai Kalkınma Bankası'dır. Bunun gibi birçok kuruluş vardır. İşte bu kitapta, toprak ağalarının en büyükleri, tefecilerin en irileriyle birlikte bir avuç sömürücü azınlığı meydana getiren yerli tekerci sermayenin emperyalistlerle nasıl bütünleştiğini göreceğiz.

Günlük hayatımızı bir gözden geçirelim. Bugün hayatımıza giren bir çok şeyi eskiden bilmezdik. Ama bu yeni şeyleri kullanmak için şartlandırıldık. Gazeteler, radyolar, televizyon, reklamlar hep bizi daha çok şey tüketmeye çağırıyor. Bu yeni şeylere para yetiştirebilmek için daha fazla çalışmaya, ailemizden daha önce çalışmayanları da çalıştırmaya mecbur kalıyoruz. Peki günlük hayatımızın bu her anında karşımıza çıkan şeylere ödediğimiz bu paralar nereye gidiyor?

JİLET - TRAŞ KREMI :

Sabah kalktınız. Traş olacaksınız. Jilete ve traş kremine gerek var. Çoğumuz yabancı mallara para verecek durumda değiliz. Daha ucuz olan «Türk mallarını» kullanmak işimize gelir. Fakat üzerinde «Türk malı» yazan eşyaların kenarına köşesine bakarsanız, «Yerli malı, Türk'ün malı, herkes onu kullanmalı» tekerlemesinin ne kadar ya-

İBRAHİM TUNCAY

TÜSTAV

mltacı olduğunu göreceksiniz.

.....Örneğin eğer Perma Sharp jiletlerini kullanıyorsanız, size 11 Mayıs 1974 tarihli Milliyet gazetesindeki Perma-Sharp rekl mlarından bir parça aktaralım; «Yeni  zel sistem Perma-Sharp, bu nedenle sürdürüyor üstünlüğünü. Türkiye'den İngiltere'ye, İspanya'dan Amerika'ya İtalya'dan Avusturalya'ya. Tartışılmayacak şekilde.» Yani «Türk malı» olarak üretilen Perma - Sharp jiletleri, uluslararası tekелci sermaye ile yerli tekелci sermayenin bütünleşmesinin bir sonucudur. Perma - Sharp marka jiletlerini, Perma Sharp Ltd. isimli Amerikan şirketi (Sermayenin Yüzde 50'sine sahip) ile Kartal  elik Eşya Ltd. şirketi-nin ortaklığında 1966 yılında kurulan Perma Sharp  elik San. A.ř.  retmektedir. Siz kullandığınız her Perma - Sharp jileti için belli bir fiyat  derken, bu miktarın bir kısmı Perma - Sharp  retme lisansına ve şirketin yarısına sahip olan emperyalist tekele gitmektedir. Bu jiletin maliyetinin çok üstünde tekel fiyatlarıyla, tekel k rlarıyla satıldığını eklemeye gerek yoktur. Yani kullandığımız jiletin fiyatı arttığında, hayat pahalılandığında emperyalistlerin ve emperyalistlerle bütünleşmiş küçük bir azınlığın kasaları dolmaktadır.

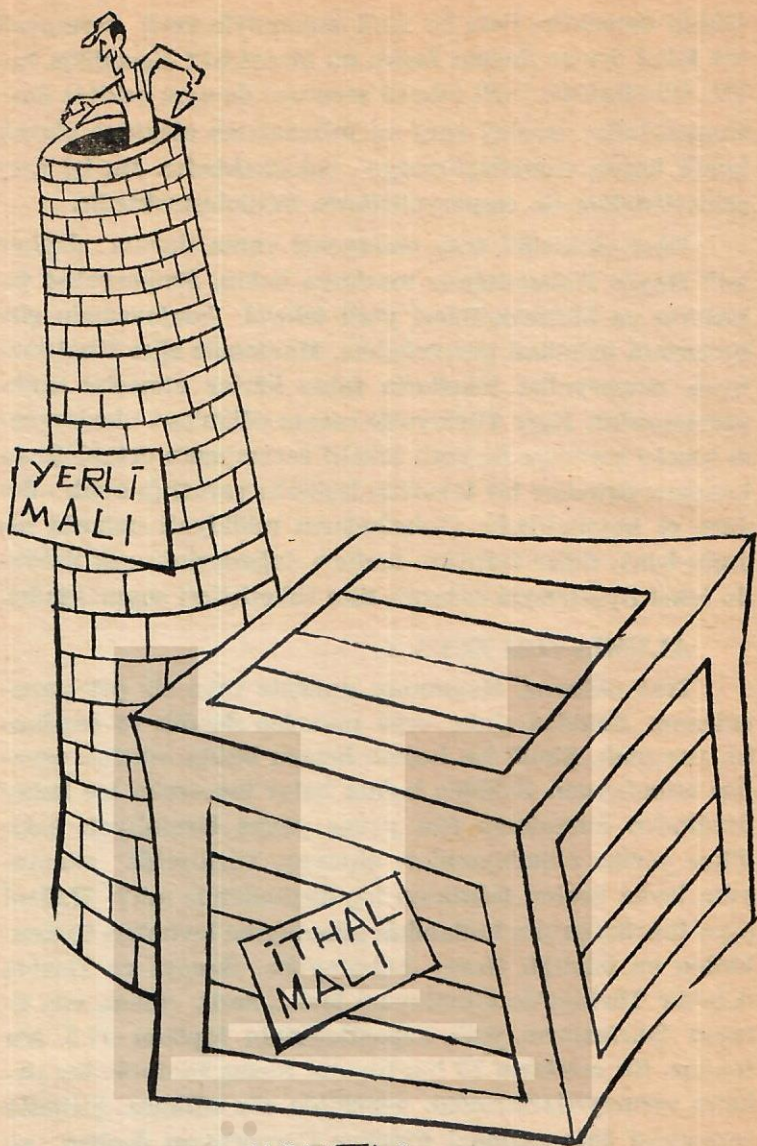
Traş kreminizin de köşesine bakın. Gibbs Traş Kre-mi ise «G. ve A. Baker Ltd. Merkezi Londra, Türkiye şu-besi» yazıyordu. Çoğumuz  zerinde Türkçe sözcükler ya-zınca bunun emperyalist tekellerin ürünü olabileceğini pek düşünmeyiz. Emperyalist tekellerin ürünü demek, bu mal-ların üretiminden elde edilen k rların Türkiye'de emekçi hal-kın yararına olarak fabrika kurmaya, işsizlere iş alanı a maya kullanılmadığı, bu tekellerin merkezlerinin bulundu-đ  ülkeye geri götürüldüğü veya bu tekellerin denetimi altında küçük bir sömürücü azınlığın çıkarları için kulla-

nlđđđ demektir. Peki bu malı tamamiyle yerli sermayeli bir tekel üretse durum farklı mı olacaktır? Kesinlikle hayır. Günümüzde yerli tekelci sermaye de aynı şekilde davranmaktadır, emekçi sınıf ve tabakaların aleyhine olarak kendi kârını azamileştirmeye çalışmaktadır. Bu işi gerçekleştiren de emperyalistlerle bütünleşmektedir.

Eğer elektrikli traş makinemiz varsa durum değişir mi? Hayır. Kullandığınız markaya bakın. Emperyalist tekelilerin ve bütünleştikleri yerli tekelci burjuvazinin şirketlerinin ürününü göreceksiniz. Makinemiz eğer ithal malıysa, emperyalist tekelilerin fahiş kârlar etmesini sağlıyorsunuzdur. Eğer Türkiye’de monte edilmişse, uluslararası tekelci sermaye ile yerli tekelci sermayenin ortaklığında bulunan şirketler bir taraftan işçilerin yarattığı artık - değere el koymaktadır (fabrikaların mülkiyeti onlarda olduğu için), diğer taraftan malları değerlerinin çok üstünde tekel fiyatlarıyla satarak tüm tüketicileri soymaktadır.

ALÜMİNYUM EŞYA :

Traş oldunuz. Hanımınız, anneniz veya siz çay yapacaksınız. Eskiden çinko veya porselen demlik ve çaydanlık yaygındı. Şimdi ise hemen hemen bütün mutfak eşyaları alüminyum. Eskiden kalma bakır tencereler ise kalay derdinden kurtulmak için yavaş yavaş bırakılıyor, eskidikçe yerine alüminyumları alınıyor. Türkiye’de alüminyum levha üreten fabrikayı hiç düşündünüz mü? Madeni eşya fabrikalarının kullandığı alüminyum levhaları üretenlerden en büyüğü Nasaş Alüminyum Sanayi ve Ticaret A.Ş.’dir Türkiye’de alüminyum levha, şerit, çubuk, v.b. üreten fabrikaların yıllık kapasitelerinin toplamı 27.5. bin tondur. Bu miktarın 15 bin tonuna Nasaş sahiptir. Bu şirketin sermayedarlarından genellikle söz edilmez. Şirketin sermayesi International Finance Corporation denilen ve

MONTAJ

tüm emperyalist ülkelerin hisselerinin bulunduğu ve Dünya Bankası'na bağlı bir şirkete Amax Aluminium Com. Inc. isimli çokuluslu bir tekele ve onlarla işbirliğinde olup yerli tekелci burjuvazinin temel direklerinden birini oluşturan Türkiye Sınai Kalkınma Bankası'na aittir.

Türkiye'de alüminyum tüketimi her yıl artmaktadır. Bu ihtiyacın karşılanması için ise Etibank tarafından emperyalist tekellerden ham alüminyum ithalâtı yapılmaktadır. 1968 yılında 13 bin ton ham alüminyum ithalâtı 1973 yılında 40 bin tona fırlamıştır. 1969 yılında 1 kilo alüminyum 480 kuruştan ithal edilirken, 1973 yılı ithal fiyatı 730 kuruştur. Emperyalist tekeller hammadde fiyatlarını artırırken, emperyalistlerin yerli tekелci sermaye ile ortak yatırımları olan şirketler de boş durmamıştır. 1973 yılı Haziran ayında kilo başına ortalama fiyatı 20 TL. olan alüminyum levha 1974 yılı Haziran ayında 32 TL. olmuştur. Hayat pahalılığını yaratanlardan biri budur ve sorumluları bellidir.

Çay yapmak için ateşe ihtiyaç var. Artık bundan elli sene önceki gibi mangalda kömür yakıp yemek yapmıyordunuz herhalde. Günümüzde şehirde gaz ocağı kullananların bile sayısı çok azalmıştır. Onun yerine herkes havagazı veya havagazının olmadığı yerlerde tüp gaz kullanıyor. İlâç ve doktorun bulunmadığı birçok ücra köyde tüp gazla karşılaşabilirsiniz. Şimdi burada biraz duralım.

LİKİD GAZLAR :

İlk olarak bu gazların nereden çıktığına bakalım. Markası ne olursa olsun tüm tüp gazlar petrol ürünüdür. Türkiye'nin petrol ihtiyacının önemli bir bölümü ise çokuluslu tekellerden, yani uluslararası tekелci sermayeden (Mobil, Shell, BP, v.b.) maliyetinin çok üstünde tekел fiyatlarıyla sağlanmaktadır. Buna göre sizin evinizde kullandı-

nız bir t p gazın maliyetinin bir kısmı bu şekilde uluslararası tekelci sermayenin kasasına yüksek kârlar olarak gitmektedir. Bunları t pleyen şirketler arasında Ankara Gaz A.Ş. Aygaz A.Ş. Bursagaz A.Ş. ve Mobilgaz A.Ş. birer Koç Holding kuruluşudur. Son aylarda t p gaz sıkıntısının bütün yurdu sarmasının ardında piyasaya hakim olan yerli tekelci şirketlerin kâr hırsı aranmalıdır. Mangalınızı atmış, gazocağınızı elinizden çıkarıp tamamıyla t p gaz kullanmaya başlamışsanız, yemek pişirmek için bir t p gaza 30 lira yerine 50 lira da verebilirsiniz. Binlerce tüketicinin bu zorunlu durumunu tekelci sermaye de bilmektedir ve bundan azami  l de yararlanmaktadır.

OCAK - KİBRİT PL STİK EŞYA :

Havagazı ocağınız ise büyük bir olasılıkla Türk Demir Döküm Arçelik veya Auer markasını taşıyacak. Auer uluslararası tekelci sermayenin Türkiye’de yaptığı bir yatırımın ürünüdür. Türk Demir Döküm ve Arçelik şirketleri ise Koç Holding’e bağlı kuruluşlardır, yerli tekelci sermayeyi oluştururlar.

1973 yılında üretilen 607 bin likid petrol gazı (LPG) ocağının 211 bini Auer İmal t Sanayii A.Ş., 165 bini Türk Demir Döküm Sanayii A.Ş. ve 161 bini Arçelik A.Ş. tarafından gerçekleştirilmiştir. Yani bu üç şirket toplam ocakların yüzde 88’ini üretmiştir. Piyasadaki bu tekel durumu ise fiyatların istenilen düzeye çıkarılabilmesi sonucunu doğurmaktadır. İstenilen fiyat düzeyi ise bu tekellerin kârını azamileştirecek fiyattır.

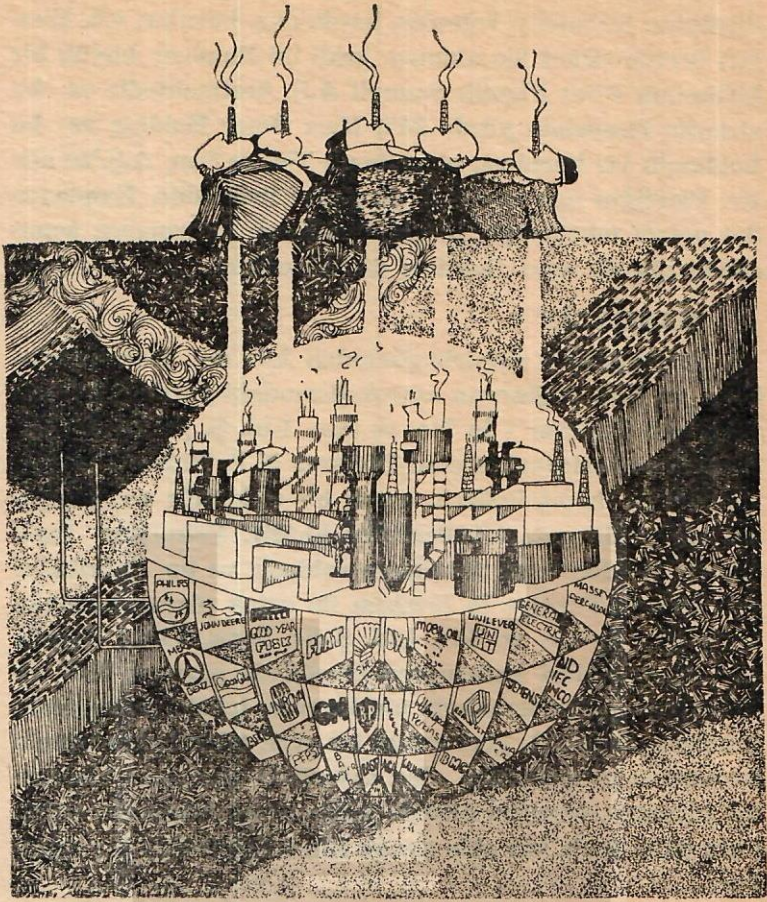
Ocağı yakmak için kibrite ihtiya ımız var. İster Kav, ister Türkay marka kibrit kullanın, Koç Holding’e bağlı kuruluşların ürününü tüketiyorsunuz. Tekel kibritlerinin piyasadan çekilmesi ve hemen arkasından kibrit fiyatlarının artması dikkatinizi çekmiştir.

Tabaklarınız plastik mi? Bakırın yerini nasıl alüminyum alıyorsa, porselenin yerini de plastik eşyalar alıyor. Son yıllarda evinize ne kadar plastik eşya aldığınızı bir düşünün: Tabaklar, leğenler, bardaklar, kovalar, v.b. Bunları üreten şirket hiç aklınıza geldi mi Bunların büyük bir bölümünü Pilsa Plastik Sanayii A.Ş. üretmektedir ve bu şirketin hissesinin yüzde 94'ü Hacı Ömer Holding ve bu holdingin bir kuruluşu olan Borsa Tic. ve San. A.Ş.'ne aittir. Plastikğin ana maddesi de petrol ürünüdür. Emperyalist petrol tekellerinin petrol fiyatlarını artırmaları sonucunda plastik eşya fiyatları da artacaktır.

MARGARİN :

Mutfağınızın demirbaşlarından biri de margarindir. Sana ve Vita yağlarının ambalajlarındaki yazılara göz atınız mı? Unilever - İş Tic. ve San. Ltd. Ş. yazar. Bu şirketin hissedarlarından olan Unilever N.V. Hollanda ve İngiltere'deki kapitalistlerin ortak bir şirkettir ve dünyanın en büyük gıda tekellerinden biridir. Yetmişten fazla ülkede 500'den fazla fabrikaya sahiptir ve bu fabrikalar dan biri de Türkiye İş Bankası ile ortak olarak kurduğu Unilever - İş Tic. ve San. Ltd. Ş.dir. Sana, Vita, Sanella gibi margarınleri kullanırken ödediğiniz paranın belli bir bölümü bu şirket kanalıyla uluslararası tekелci sermayenin (emperyalistlerin), geri kalanı ise yerli tekелci sermayenin kasalarına gitmektedir. Son aylardaki margarın kısıntısı da, piyasayı denetimi altında bulunduran tekellerin şirketinin daha fazla kâr elde etmek için tezgâhladığı bir oyundur.

Margarın üreten tekellerin yıllık kapasitesi 210 bin ton civarındadır. Bu miktarın 100 bin tonuna tek başına sahip olan Unilever - İş Tic. ve San. Ltd Ş.'ne yukarıda değindik. Yapı ve Kredi Bankası ile Persil Gesellschaft

MUSTAFA IŞILAK

TÜSTAV

mbh'nin ortak yatırımı olan Türkiye Yağ ve Mamulleri A.Ş. (Turyağ) ise 25 bin ton kapasite ile Ufa ve Turyağ margarinlerini, Adana'da bulunan Toroslar Margarin San. T.A.O. 15 bin ton yıllık kapasite ile Evet ve Evin margarinlerini üretmektedir. Margarin piyasasında faaliyette bulunan 6 şirket, toplam kapasitenin yarısına sahip olan Unilever - İş Tic. ve San. T. Ltd. Ş.'nin önderliğinde tekeli bir piyasa yaratmış kârlarını artırmak için üretimi kısımlardır.

Maliyetin yüksekliğini ileri sürerek margarin fiyatlarının arttırılmasını talep eden şirketlerin kâr durumlarına bakmak, bu isteğin ne kadar haksız olduğunu gösterecektir. Unilever - İş Tic. ve San. Ltd. Şirketi 1952 yılında 5 milyon TL. sermaye ile kurulmuş ve 1954 ile 1959 yılları arasında toplam 86 milyon TL. kâr etmiştir. Bu rakam Maliye Bakanlığı'na bildirilen kârdır ve emekçi sınıf ve tabakaların sırtından kazanılmıştır.

Nitekim margarin fiyatlarının artırılmasıyla birlikte piyasadaki darlık sona ermiştir. Burada da açıkça görüldüğü gibi, hayat pahalılığının asıl nedeni, emperyalistlerin ve emperyalistlerle bütünleşmiş yerli tekeli burjuvazinin kâr hırsıdır.

DIŞ MACUNU :

Dişinizi fırçalıyorsunuz diyelim. Hangi markayı kullanırsanız kullanın ve diş macununun üstünde ne kadar «Türk malı» yazarsa yazsın, sizin ödediğiniz miktarın belli bir bölümü uluslararası tekeli sermayeye (emperyalistlere) aktarılmaktadır, tekeli sermayede fahiş kârlar elde etmektedir. Nasıl mı? Diş macunlarınızın üstündeki yazıları okuyun. Eğer İpana marka diş macunu kullanıyorsanız, Eczacıbaşı Holdinge bağlı Eczacıbaşı İlâç San. ve Tic. A.Ş.'nin ürünü tüketiyorsunuz demektir. Ama şirketin

TUSTAV

lisansı A.B.D.'deki Bristol Myers'e aittir. Diş macununa ödediğiniz paranın bir kısmı lisans hakkı olarak Eczacıbaşı tarafından A.B.D.'ndeki bu şirkete verilir. Diş macununun fiyatı da zaten maliyetinin çok üstündedir; yerli tekelci sermayenin temel direklerinden biri olan Eczacıbaşı Holding bu sayede tekel kârı elde etmektedir. Binaca marka diş macunu kullanıyorsanız, merkezi İsviçre'de bulunan Ciba-Geigy şirketine, Kolynos marka diş macunu kullanıyorsanız A.B.D.'ndeki Whitehall Laboratories'e lisans hakkı ödüyor, bu şirketlerin ortakları olan yerli tekelci burjuvaziye tekel kârları sağlıyorsunuz. demektir.

Diş fırçanızda da karşınıza tekelci sermaye çıkacaktır: Uluslararası tekelci sermaye ve yerli tekelci sermaye. Diş fırçanızın markası Banat Mod. 52 ise, kabında «fırça sapı Bayer Cellidor hammaddesinden yapılmıştır» cümlesini okuyabilirsiniz.

DETERJAN :

Son yıllarda deterjan kullanımındaki artış da dikkatinizi çekmiştir. Sekiz - on yıl önce tek temizlik aracı sabun idi. Çamaşır yıkamada yaygın olarak kil ve kül kullanılırdı. Bugün çeşitli şirketlerin ürettiği temizlik tozları küçük kasabalara ve hattâ köylere yayılmıştır. Bunların üstündeki yazıları dikkatle okudunuz mu? Çiti Bacım ve Lobi deterjanları, DEVA Holding'e bağlı Ev İhtiyaç Maddeleri (Evma) A.Ş.'nin ürünüdür. Persil, Tursil ve Pril ise Türkiye'de uzunca bir süredir faaliyette bulunan Türkiye Yağ ve Mamulleri A.Ş.'ne (Turyağ) aittir. Bu şirketin ortakları konusuna pek değinilmemiştir. Şirket, uluslararası tekelci sermaye ile yerli tekelci sermayenin (yabancı ve yerli sömürücülerin) bütünleşmesinin iyi bir örneğidir. Hissedarları Yapı ve Kredi Bankası ile Persil Gesellschaft mbH'dir. Diğer bir temizlik tozu olan Vim'e

bakalım. Bu tozu Gibbs traş kremi üreten G. ve A. Baker Ltd. Şirketi Merkezi Londra, Türkiye Şubesi üretmektedir. Deterjan üretiminde kullanılan hammaddelerin yüzde 70 - 75'i emperyalist tekellerden tekel fiyatlarıyla ithal edilmektedir.

ŞEKERLEME :

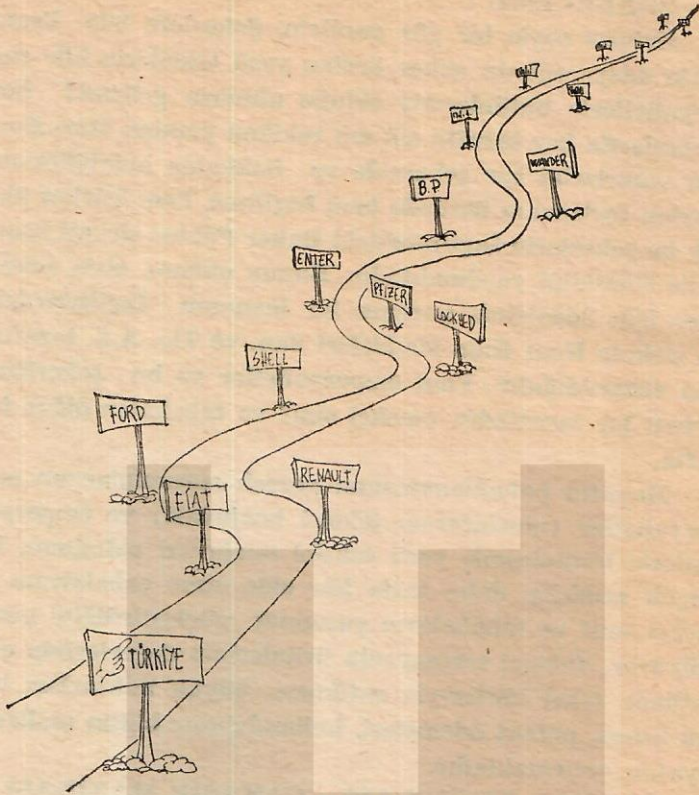
Evinize şöyle bir göz gezdirin, Şekerlere bile lisans hakkı ödeyeceğimiz, şeker üreten yerli tekellerin bile emperyalistlerle bütünleşmiş olduğu aklınıza gelirmi? Son zamanlarda her tarafta sık sık reklâmı yapılan Miss Bonbon şekerlerini her şekercede ve bakkalda bulabilirsiniz. Naylon torbasının üstünde hem İngilizce, hem Türkçe olarak bu şekerlerin İngiltere'deki Baker Pekins şirketi lisansı ile üretildiği yazılmaktadır. Bunun anlamı, sizin şekerleme için ödediğiniz paranın bir kısmının İngiltere'deki bu şirkete Kent Gıda Maddeleri San. ve Tic. A.Ş. tarafından aktarıldığıdır. Yani emperyalistler ve bu şekerleme şirketi bir taraftadır, emekçi sınıf ve tabakalar diğer tarafta.

Hayatın pahalılaşmasının gerçek sorumlularının emperyalistler (uluslararası tekelci burjuvazi) ve emperyalistlerle bütünleşmiş yerli tekelci burjuvazi olduğunu, bu küçük azınlığın daha fazla kâr elde etme çabalarının emekçi sınıf ve tabakaların yaşamını güçleştirdiğini görüyoruz. Tekelci sermayenin ürünlerinin değerlerinin çok üstünde tekel kârlarıyla satılması, büyük miktarları bulunan lisans, patent ödemeleri, kullandığımız bütün malların fiyatını artırmaktadır.

RADYO - BUZDOLABI - ÇAMAŞIR MAKİNASI - TELEVİZYON :

Evinizde radyo vardır. Eskiden radyolar ithal edilirdi, yani yabancı ülkelerde üretilir ve radyo olarak Türkiye'ye gönderilir, Türkiye'deki komprador burjuvazi a-

TÜSTAV

ORUÇ ÇAKMAKLI

racılığıyla pazarlanırdı. Bugün elinizdeki radyo herhalde «Türk malı»dır, uluslararası tekeli sermayenin yerli tekeli sermaye ile ortak olarak yaptığı «dumansız, bacasız» montaj fabrikalarının ürünüdür. Yani tüm önemli parçalar tekel fiyatlarıyla emperyalist tekellerden satın alınır, emperyalistlerin ve/veya yerli tekeli burjuvazinin sahip olduğu şirketlerde bu parçalar monte edildikten sonra yeniden büyük kârlar eklenerek piyasaya sürülür. Emperyalist tekel böylece gümrük vergilerinden büyük ölçüde kurtulmakta hattâ ülkenin «sanayileşmesine» katkıda bulunduğu gerekçesiyle teşvik görmektedir. Fakat bu «sanayileşme» emekçi halkın daha etkin bir şekilde sömürülmesini amaçlayan, tekeli sermayenin (yani emperyalistlerin ve yerli tekeli burjuvazinin) yararına çarpık, emperyalist ekonomilerin uzantısı bir sanayileşmedir. Radyonuz, televizyonunuz, çamaşır makinesi ve buzdolabınız hep bu anlamda montaj «sanayiinin» ürünüdür.

Önce buzdolabına bakalım. Piyasada 20'ye yakın marka buzdolabı var. Akla ilk gelen şey, bu kadar çeşitli marka arasında rekabet olacağı, daha fazla mal satmak isteyen markanın fiyatının düşürüleceğidir. Fakat gerçek durum hiç de böyle değildir. Yirmi markayı yirmi değişik şirket üretse bile birbirleriyle fiyatı düşürerek rekabet etme yerine reklam yoluyla rekabeti tercih ederler. Ayrıca bu kadar değişik markayı beş şirket üretmektedir. Arçelik A.Ş. Arçelik Hoover, Aygaz, Mobigaz İpragaz ve Crosley markalarını, Profilo San. ve Tic. AEG, Singer Norge, Ambra, Evsan ve Özalın markalarını, Etaş Ev Cihazları San. ve Tic. A.Ş. Philips, Siera, Rekortmat ve Acarsoy markalarını, Ahmet Özcan Prescold, Marka Tic. ve San. Kol. Ş. ise Elektrolüks marka ev tipi buzdolabı üretmektedir. Bu beş şirket içinde Arçelik A.Ş. ve Profilo

San. ve Tic. A.Ş., 1973 yılı buzdolabı üretiminin % 89'unu gerçekleştirmiştir. Sadece Arçelik A.Ş., toplam üretimin % 54'ünü elinde bulundurmaktadır. 1975 yılında ise Profilo'nun yılda 300 bin, Arçelik'in 250 bin buzdolabı kapasiteli birer fabrikası faaliyete geçecektir. 1973 yılı toplam üretimi 280 bin buzdolabıdır. Bu yeni tesislerle birlikte bu alanda tekelleşme düzeyi daha da yükselecektir.

Çamaşır makinasında da durum farklı değildir. Piyasadaki 15 kadar değişik markayı dört şirket üretmektedir. Arçelik A.Ş., Arçelik, Aygaz, Mobigaz ve İpragaz markalarını, Profilo San. ve Tic. A.Ş. AEG, Sinter, Ambra, Profilo, Norge ve Evsan markalarını, Estaş Ev Cihazları San. ve Tic. A.Ş. Philips, Siera, Rekormat ve Acarsoy, Gülok Tic. ve San. Ltd. Ş. ise Hoover marka çamaşır makinası üretmektedir. 1973 yılında toplam 95.300 çamaşır makinası üretiminin 57.500'ünü Arçelik A.Ş. 15.800'ünü Gülok Tic. ve San. Ltd. Ş. gerçekleştirmiştir.

Radio, buzdolabı, çamaşır makinası, televizyon, kamyon, otomobil gibi montaj sanayi ürünlerinden uluslararası tekelleri sermaye ile yerli tekelleri sermayenin içiçe geçişini, bütünleşmesini somut olarak görebiliyoruz. Buzdolabı ve çamaşır makinasında toplam üretimin yarısından fazlasını gerçekleştiren Arçelik A.Ş. Koç Holding'e bağlı bir kuruluştur. Yerli tekelleri sermayenin temel taşlarından biri olan Koç Holding'in uluslararası tekelleri sermaye ile nasıl bir çıkar birliği içinde olduğu birçok örnekle bu çalışmada zaten sergilenmiştir.

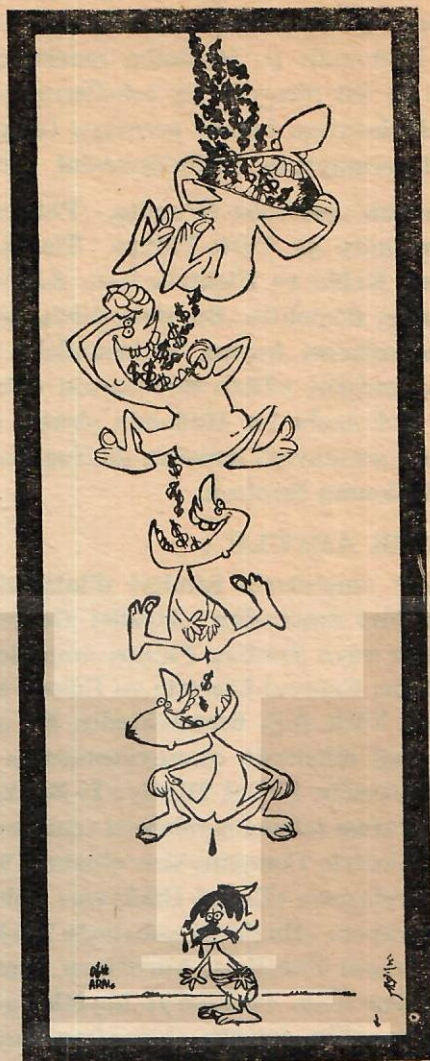
Televizyon piyasasında da yurt içi üretim gittikçe artan ölçüde ithalatın yerini almaktadır. 1973 yılında Türkiye'de toplam 132 bin televizyonun 28 binini Türk Philips (Philips, Siera, Radiola ve Aga markalarıyla) 24 binini Profilo (National, Profilo, AEG, Atlas ve Tonberg mar-

kalariyla), 28 binini bir Koç Holding kuruluşu olan Beko-teknik (Beko ve Nordmende markalarıyla) ve 37 binini Cihan Adi Komandit Ş. (Grundig markasıyla) üretmiştir. Burada da üst düzeyde bir tekelleşme ve buna paralel olarak uluslararası tekелci sermaye (emperyalizm) ile yerli tekелci sermayenin bütünleşmesini gözlemliyoruz.

Radyonuzun markası Grundig, Philips, Siemens olabilir. Buna göre ya Türk Philips Tic. A.Ş.'nin yada Türk Siemens Kablo ve Elektrik San. A.Ş.'nin ürünlerini kullanıyorsunuz demektir. Bu şirketlerin, isimlerinin başına «Türk» kelimesi koyma konusundaki titizlikleri de dikkatinizi çekmiştir. «Türk Siemens»in ortakları şu kuruluşlardır: Çokuluslu bir Hollanda şirketi olan Siemens ve yerli tekелci sermayeyi temsilen de Koç Holding ve Türkiye Sınai Kalkınma Bankası.

ELEKTRİK AMPÜLÜ :

Evinizdeki ampullerin isimleri dikkatinizi çekti mi? ampulleriniz dört markadan biridir: General Electric, Philips, Edison veya Tekfen. Philips ampulleri Türk Philips'in ürünüdür. General Electric ve Edison ampulleri General Elektrik Türk A.Ş. üretmektedir. Bu şirketin yapısı da az gelişmiş ülkelerde «sanayileşmenin» niteliğini açıkça göstermektedir. Şirket Türkiye İş Bankası, Koç Holding ve uluslararası tekелci sermayeyi temsilen de A.B.D.'n den General Electric Company'den oluşur. Vehbi Koç bu fabrikanın kuruluşunu «Hayat Hikâyem» isimli kitabında şu şekilde anlatıyor: «Bu ikinci gidişimde Türkiye'de General Electric Ampul Fabrikası kurulması kararını aldım. Uzun konuşmalar oldu. Türkiye'ye heyetler gelip gitti, sonunda şirket kuruldu, fabrika inşaatına başlandı, başarı sağlandı. Memlekette Amerikan sermayesi ile ortak ilk fabrika böylece kuruldu. Döviz, tasarruf edildi. General

OĞUZ ARAL

Electric kazandı, biz kazandık. Bu başarımdan dolayı çok memnunum.» Evet, General Electric kazandı ve Vehbi Koç kazandı ama Türkiye halkı çok şey kaybetti.

General Electric marka ampullerin genel dağıtıcısı ise bir Koç Holding kuruluşu olan Bekoteknik'tir. Eğer Tekfen ampulleri kullanırsanız, «Türk - Alman işbirliğine» dayanan, Tekfen Endüstri ve Tic. A.Ş.'nin ürünlerini tüketirsiniz. Bu şirketin hissesinin yüzde 49'u N.V. Philips Gloeilampen fabrieken şirketine, geri kalanı yerli tekелci sermayeye aittir. Yani lamba fiyatlarındaki artıştan emperyalistler ve emperyalistlerle bütünleşmiş yerli tekелci burjuvazi yararlanırken, tüm emekçi sınıf ve tabakaların yaşamı zorlaşmaktadır.

OTOMOBİL :

Sabah evinizden çıktınız. Karşınızda ilk göreceğiniz şeyler hiç şüphesiz arabalar: Taksi, otobüs ve kamyonlar. Bunların bir kısmı yabancı marka, bir kısmı «Türk malı» Bundan onbeş yıl önce Türkiye'de motorlu araç üretilmezdi. Bugün Anadolu'nun dört bir yanında Türkiye'de üretilmiş motorlu araç görebiliyoruz. Fakat burada da bir oyun oynanıyor.

Türkiye'de binek arabası üreten şirketlere bakalım. Otosan Otomobil Fab. A.Ş. Koç Holding'e bağlı bir kuruluştur. Uluslararası tekелci sermayeyi oluşturan şirketlerden biri olan Ford Motor Company'nin ürünlerinin Türkiye'de montajını yapmaktadır. Bu arada piyasaya sürdüğü Anadol marka otomobilde ise Ford teknolojisi ve buna bağlı olarak da Ford motor ve yedek parçaları kullanılmaktadır. Tofaş Türk otomobil Fab. A.Ş. ise 1968 yılında kurulmuştur. Şirketin hissedarları merkezi İtalya'da bulunan çokuluslu bir tekел olan International Holding Fiat (yüzde 41.5) Makina Kimya Endüstrisi Kurumu, Koç Hol-

ding ve Türkiye İş Bankasıdır. Üretilen Murat marka binek arabalarında Fiat teknolojisi ve parçaları kullanılmaktadır. 1969 yılında kurulup Renault marka otomobil üreten OYAK - Renault Otomobil Fab. A.Ş. hissedarları ise Ordu Yardımlaşma Kurumu, Yapı ve Kredi Bankası ile Fransa'da bulunan Regie Nationale des Usines Renault'dur.

Dikkat edileceği gibi, Otosan Koç Holding'e bağlı olmakla beraber, Koç Holding'in Tofaş'ta da hissesi vardır.

OTO LÂSTİĞİ :

Ulaştırma maliyetlerini etkileyen diğer bir öge de lâstik fiyatlarıdır. Lâstik üretimine baktığımızda da, uluslararası tekelci burjuvazi ve onunla bütünleşmiş yerli tekelci burjuvazinin oluşturduğu küçük bir azınlığın hakimiyetini görüyoruz. 1950'lerde lâstik ihtiyacı ithalât yoluyla karşılanırken, günümüzde lâstığı «kendimizin» üretildiği söyleniyor. Şimdi bu «kendimizin» kimler olduğuna bakalım.

Lâstik sanayiinde üç şirket var Goodyear, Türk Pirelli ve Uniroyal.

Goodyear Lâstikleri Türk A.Ş. 1962 yılında kurulmuştur. Lâstik üretiminde maliyetin yüzde 60 kadarı A.B.D.'ndeki The Goodyear - and Rubber Company'den ithal edilen hammadde ve yardımcı maddelerden oluşmaktadır. Şirketin hissedarları arasında ise yine bu şirket vardır. Diğer hissedarlar Ordu Yardımlaşma Kurumu, Tatko, Garanti Bankası, Rifat Yalman ve Tayyar Çullu'dur.

Türk Pirelli ise 1960 yılında kurulmuştur. Yabancı hissedar olan çokuluslu Pirelli tekeli hisselerin yüzde 51'ine sahiptir. Diğer ortaklar ise Türkiye İş Bankası, Vehbi Koç ve Eli Burla'dır.

Uniroyal lâstiklerini üreten Uniroyal Endüstri Türk

A.Ş. ise merkezi A.B.D.'nde bulunan U.S. Rubber Company of U.S. ortaklığında ve lisansıya faaliyetinde bulunmaktadır. Diğer hissedarlar Türkiye Sınai Kalkınma Bankası, Yapı ve Kredi Bankası ve Vehbi Koç'tur.

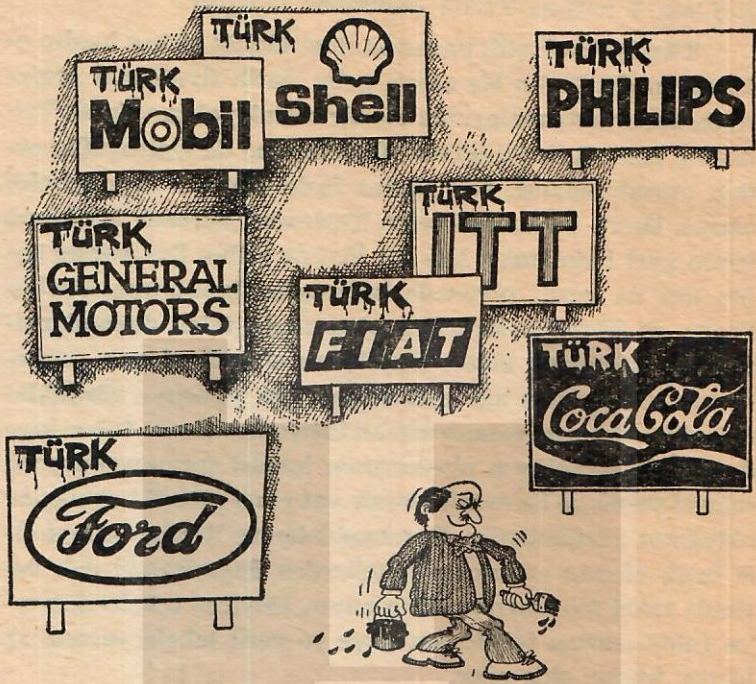
Mevcut dört şirketten Türk Pirelli A.Ş. ve Uniroyal Endüstri T.A.Ş.'nde hissesi olmasına rağmen, Koç Holding, Fisk lastikleri üretmekte için Uniroyal'ın teknik işbirliği ile 10 milyon TL sermaye ile kurulan Fisk Lastikleri San. A.Ş.'nin 7 milyon TL'lik bölümüne sahiptir.

Türkiye'de lastik pazarına dört büyük şirket hakim olunca bu dördünün bir araya gelip lastik fiyatlarını aralarında kararlaştırmalarında hiç bir zorluk yoktur. Zaten Vehbi Koç hem Türk Pirelli'nin, Fisk'in hem de Uniroyal'ın ortağı durumundadır. 450 binden fazla motorlu araç sürekli olarak lastik kullanmaktadır. Tarlasını sürececek bir köylü işinin geri kalmaması için bir lastiğe ikibin lira yerine üçbin lira da verir, piyasada bulamazsa karaborsa dörtbin liraya da alır. Bu şirketler piyasadaki tekel durumlarından yararlanarak lastik fiyatlarını sürekli olarak artırmakta, daha fazla kâr elde etmek için piyasaya sürdükleri lastik miktarını zaman zaman ihtiyacın altında tutmaktadırlar. Bu şirketlerin uluslararası tekelci sermayenin yerli tekelci sermaye ile ortak olarak yatırıma gittiği kuruluşlar olduğunu görülmüştür. Hammaddeler ve üretim teknolojisi bağlı olunan çokuluslu tekellerden değerlerinin çok üstünde tekel fiyatlarıyla satın alınır. Böylece tekelci sermaye (uluslararası tekelci sermaye ve yerli tekelci sermaye) büyük kârlar elde eder.

Tekelci sermaye ile içiçe geçmemiz bu kadarla bitmiş midir? Hayır.

DİKİŞ MAKİNASI :

Dikiş makinenize bakın. 1974 yılı için yapılan tahmin-

İBRAHİM TAPA

lere göre sanayi ve ev tipi dikiş makinesi üretimi 160 bin adettir. Bu 160 bin dikiş makinesinin 125 binini üç şirket üretmektedir : Singer Sanayii A.Ş. (Singer markası ile 75 bin), Uğurgil Tic. ve San. Adi Komandit Ş. (Numan, Köhler, Uğurgül, Lucznik, Union, Necchi, Toyota, Busch, Crosley, Evsan markaları ile 30 bin) ve Zetina Dikiş Makinaları San. A.Ş. (Zetina markası ile 20 bin) Singer Sanayii A.Ş.'nin sermayesinin tümü merkezi A.B.D.'nde bulunan Singer tekeline aittir. Yerli ve yabancı sermayeyi oluşturan bu üç şirket, Türkiye'de dikiş makinaları fiyatını kendi kârlarını azamileştirecek şekilde düzenleyebilir.

İLÂÇ :

Türkiye'de en yoğun bir sömürünün sürdürüldüğü diğer bir alan da da ilâç üretim ve satışlarıdır. Birçok çokuluslu ilâç tekeli doğrudan doğruya yatırımda bulunmuştur. Türk Hoechst San. ve Tic. A.Ş., Türk Bayer Kimya San. Ltd. Ş., Abbott laboratories Sandoz Kimya San. Ltd. Ş., Roche Müstahzarları San. Ltd. Ş., Pfizer ilâçları A.Ş. Carlo Erba Türk Ltd. Ş. emperyalistlerle yerli tekelci burjuvazinin ortak yatırımlarının en önemlileridir. İlâç fiyatları son derece yüksektir, çünkü emperyalistler ve yerli tekelci burjuvazi fahiş kârlar elde etmektedir. İnanılması zor bir sömürü sürdürülmektedir. Dünya piyasalarında kilosu 1,80 dolardan (25 lira kadar) satılan bir ilâç hammaddesinin (Bellaton Total Alkoloid) Türkiye'ye bu ilâç şirketleri tarafından 457.50 dolardan (6.400 lira kadar) ithal edilmiş gibi gösterildiği ve maliyetlerin bu miktar üzerinden hesaplandığı Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı tarafından belgelenmiştir. Yabancı sermayenin doğrudan doğruya yatırımının olmadığı ilâç tekelleri için de durum aynıdır. Patent ve hammadde temini yollarıyla emperyalistlerle bütünleşmiş olan bu şirketler de kendi çıkarları-

na ve emekçi sınıf ve tabakaların aleyhine bir ilâç politikası izlemektedir.

MESRUBATLAR :

Emperyalist - kapitalist üretim biçiminin hakimiyetinin daha yaygınlaşmasıyla birlikte meşrubat tüketimi de artmıştır. 1973 yılında 653.000.000 (653 milyon) şişe gazlı ve kolalı meşrubat, 186.000.000 şişe meyva suyu tüketilmiştir.

Meşrubat üretiminde de tekellerle, uluslararası tekeldci sermaye (emperyalizm) ve bütünleştiği yerli tekeldci sermayeyle karşı karşıyayız. Kolalı ve gazlı meşrubat toplamının 160 milyonunu İstanbul Meşrubat San. (Coca-Cola, Elvan), 158 milyonunu Fruko - Tamek (Pepsi-Cola, 7 Gün, Fruko), 120 milyonunu DEVSAN (Deva Holding'e bağlı, Ankara - Kola, Ankara Gazozu), Meyva suyunun yarısından fazlasını Meysu üretmektedir.

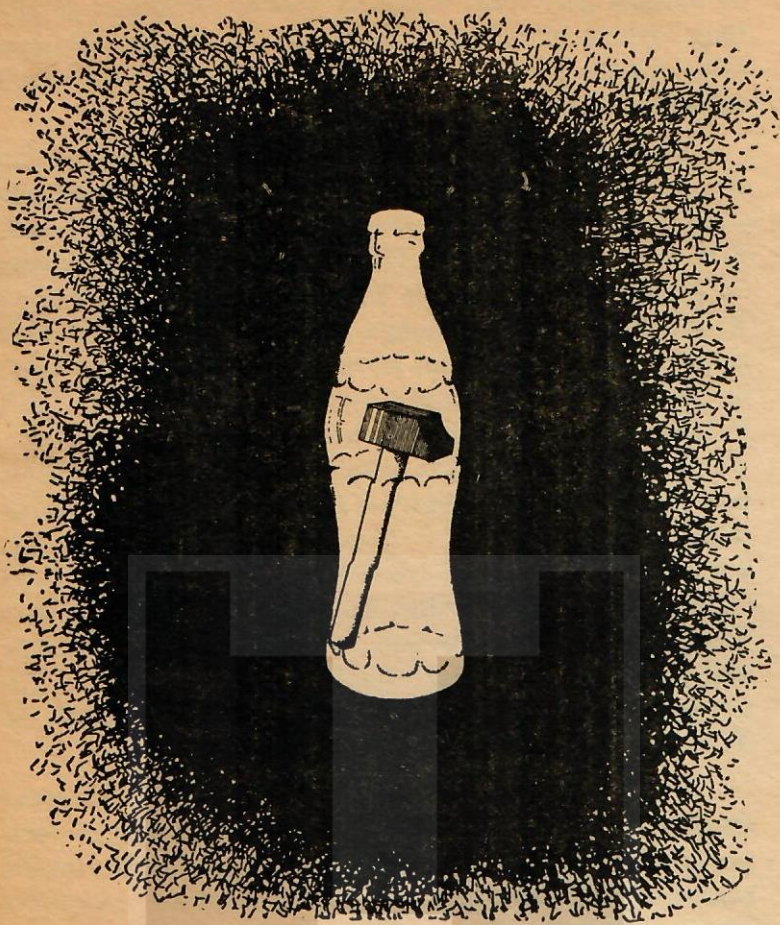
İstanbul Meşrubat Sanayii, süttten daha pahalıya içtiğiniz her şişe Coca-Cola karşılığında ödediğiniz paranın bir kısmını A.B.D.'ndeki The Coca-Cola Export Corporation'a aktarmaktadır. Uluslararası tekeldci sermaye ile yerli tekeldci sermayenin çıkarları buradada aynıdır.

Bira da tüketimi son yıllarda büyük miktarlarda artan içeceklerden biridir. Tekel birasının bulunmamasına karşın, daha pahalı olan Efes Pilsen ve Tuborg biralarını köylerde de bulabilirsiniz, tabii tekeld fiyatlarıyla. Bu içecekleri üreten Ege Biracılık ve Malt San. A.Ş. ile Türk Tuborg A.Ş. gazetelere, radyoya, televizyona verdikleri reklâmlarda ürünlerinin tüm dünyada tüketildiğini söyleyerek, uluslararası tekeldci sermaye ile bütünleştiklerini gururla açıklıyorlar.

KONUT MALZEMESİ :

Kiracıysanız evlerin pahalılığından şikâyetçisinizdir.

TUSTAV

LEVENT SANIN

TÜSTAV

Ev sahibiyseniz ev kiralaramın düşüklüğünden. İki tarafında şikâyetçi olması halinde hastalığın nedenini başka yerde aramak gereklidir. Kiraların yüksek olmasının ve git-tikçe artmasının suçlusu yine tekelci sermayedir. Uluslar-arası tekelci sermaye ve onunla bütünleşmiş olan yerli tekelci sermaye.

Bina yapımındaki temel hammaddelere bakalım: Önce çimento gerekli. Çimento sanayiindeki yatırımlarda yerli tekelci sermayenin denetimini şu şekilde özetleyebiliriz. Akçimento ve Çimsa Çimento San. ve Tic.'de Akbank'ın Anadolu Çimentoları ile Nuh Çimento'da Türkiye Sınai Kalkınma Bankası'nın Konya ve İzmir Çimento Fabrikalarında ise İş Bankası'nın hisseleri var. Maliyetin önemli öğelerinden birini oluşturan demir de Ereğli Demir Çelik Fabrikası tarafından üretilmekte veya ithal edilmektedir. Bu şirkette de bir A.B.D. tekeli olan Koppers Associates S.A. ile Türkiye İş Bankası'nın hisseleri vardır. Cam üretiminde ise T ü r k i y e Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş. t e k e l niteliğindedir ve şirketin hemen hemen tümü Türkiye İş Bankası'na aittir. Bu şirket ise Paşabahçe Cam San. A.Ş., Çayırova Cam San. A.Ş., Topkapı Şişe San. A.Ş. gibi kuruluşları denetimi altında bulundurmaktadır. Diğer önemli cam üreticisi olan Güney Cam Sanayi'nde ise Yapı ve Kredi Bankası'nın önemli hisseleri vardır.

Bu örneklerden de görüldüğü gibi, yapı malzemesi fiyatlarındaki artıştan uluslararası tekelci sermaye (em-peryalizm) ve emperyalistlerle bütünleşmiş yerli tekelci sermaye yararlanmakta, tüm emekçi sınıf ve tabakalar sömürülmektedir. Emperyalistlerle çıkar birliği içindeki küçük bir azınlık ve emperyalistler, emekçi halkın en önemli sorunu olan pahalılığın gerçek sorumlusudur.

Eğer soğuk ve sıcak geçirmediği söylenen Ytonglar-

dan kullanılıyorsa, Türkiye Sınai Kalkınma Bankası'nın önderliğindeki bir grup kapitaliste ve İsveç'teki Ytong International Şirketine kâr sağlanıyor demektir. Cam elyafı kullanılacaksa, Cam Elyaf Sanayii ve İzocam'ın ürünleri kullanılacaktır. Birincisinin hissedarları arasında Türkiye Şişe ve Cam Fab. A.Ş., Türkiye İş Bankası ve Türkiye Sınai Kalkınma Bankası var. İzocam'ın hissedarları ise Kog Holding, Türkiye Sınai Kalkınma Bankası, Türkiye Şişe ve Cam Fab. A.Ş. ve yabancı ortak olarak da Linzer Glass spinnerei. İzocam ayrıca Fransa'daki Saint - Gobain ve A.-B.D.'ndeki Owens Corning şirketlerinin lisanslarını kullanmaktadır.

Evinizde kullandığınız boyada uluslararası tekelci sermaye ve bütünleştiği yerli tekelci sermayenin sömürü aracıdır. Türkiye'de dört büyük boya üreticisi vardır : Bayraklı Boya ve Vernik CBS, DYO ve Sadolin Sentetik Boya Fab. ile Marshall Boya Sanayii, Bayraklı Boya ve Vernik San. A.Ş.'nde Belçika kaynaklı Vernis Claessens S.A.'nin, Marshall boya ve vernik San. A.Ş.'nde A.B.D kaynaklı Marshall Oil and Chemicals'ın (% 40 oranında) hissesi vardır. Diğer şirketler ise patent ve hammaddeler yoluyla emperyalist tekellerle bütünleşmiştir. Burada da gördüğümüz, işçi sınıfının öncülüğündeki emekçi sınıf ve tabakalar karşısında emperyalistler ve yerli tekelci burjuvazinin ittifakıdır. Bu şirketlerin aralarında anlaşıp boya fiyatlarını maliyetlerinin çok üstünde belirlemeleri ve böylece tekel kârları elde etmelerine hiçbir engel yoktur.

İPLİK - KUMAŞ :

Giydiğiniz elbiselerde de aynı sömürüyü ve aynı bağımlılığı görmek mümkün. Eskisinin Pamuklu ve yünlüsünün yerini şimdi sentetik elyaftan dokunmuş kumaşlar alıyor. Hemen hemen her kumaşta sentetik elyaf var.

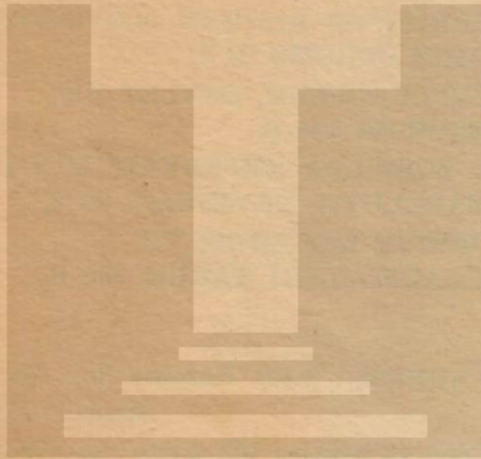
Türkiye’de ise sentetik elyaf üreten şirketlerden birinde İş Bankası’nın iştiraki var: Polylen Sentetik İplik Fab. A. Ş. Diğer iki şirket ise daha büyük: Sasa Sun’i ve Sentetik İplik Fab. ile Sifaş Sentetik İplik Fab. Birincisi Hacı Ömer Sabancı Holding’e bağlı bir işletme ve aynı zamanda Türkiye Sınai Kalkınma Bankası’nın da iştiraki var. Sifaş ise uluslararası tekelci sermayenin yerli tekelci sermaye ile bütünleştiği bir işletme International Finance Corporation BASF ve Vickers-Zimmer şirketlerinin hisseleri var.

Kumaş üretimine gelince en büyük kuruluşdan ikisi olan Bossa ve Bozkurt Mensucat’ın birincisi Akbank’ın ikincisi ise Koç Holding’indir. Ayrıca Yapı ve Kredi Bankası’nın da bu alanda önemli yatırımları vardır.

SONUÇ :

Bu örneklerden gördük ki emperyalistler ve onlarla bütünleşmiş, onların emrindeki bir avuç insan bütün halkı soyup soğana çeviriyor. Bu bir avuç azınlık toprak ağalarının ve tefeci - tüccarların en irileriyle çıkar birliği etmiş, içiçe geçmiş, herşeye hâkim olmuşlar. Hükümet onların, bankalar onların, basın onların. Bir taraftan sömürülerini arttırmak için yeni yeni ortak yatırımlara gidip veya patent, lisans, hammadde, yarı-mamul madde, yatırım malları alım satımıyla birbirlerine bağlanırken, öteyandan bu sömürülerini devam ettirmek için sürekli baskılarını arttırmaktadırlar. Herşeyi üreten çalışan çabalayan yaratılan bütün değerleri hak eden halk ise giderek artan pahalılık, işsizlik ve baskıyla ezilmektedir. İşte mücadelenin safları bir yanda bir avuç sömürücü azınlık öteyandan halk.

Bu bir avuç sömürücü azınlıkla mücadele edebilmek için onu iyice tanımalıyız. Özellikle bu kitapta anlatılan emperyalizm konusu çok önemli. Çünkü sömürücü azınlık içinde hakim olan, herşeye kumanda eden, Koçları, Sabancıları çekip çeviren, bunlar tehlikeye düşse onları kurtarmak için mücadele edecek olan emperyalizm. Bu konuyu başka bir broşürde inceleyeceğiz.

TÜSTAV

RESİMLİ İŞÇİ DİZİSİ

1. PAHALILIK (32 S.) (3. Baskı)	2.5 TL.
2. TÜRKİYE'DE SINIFLAR (32 S.) (2. Baskı)	2.5 TL.
3. TÜRKİYE'DE İŞÇİ HAKLARI (32 S.)
(2. Baskı)	2.5 TL.
4. GREV (40 S.) (2. Baskı)	3 TL.
5. İŞSİZLİK (32 S. (1. Baskı)	2.5 TL.
6. TEKELCİ SERMAYE İLE İÇİÇE
(32 S.) (3. Baskı)	2.5 TL.
7. ANADOLU HALK AYAKLANMALARI	(Çıkıyor)

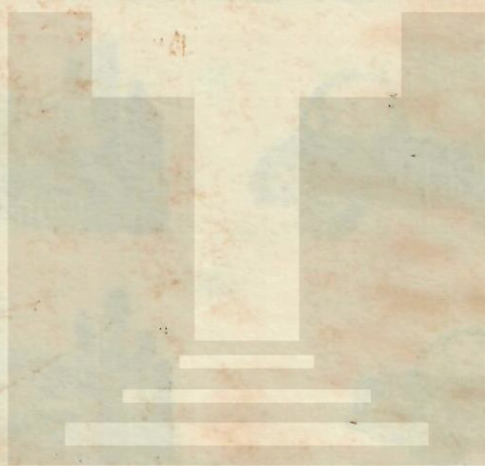
MEVCUT TİB ARAŞTIRMALARI

No. 9	GÜNÜMÜZDE EMPERYALİST SÖMÜRÜ
MEKANİZMASI (Genişletilmiş 2. Baskı)
135 S.	7.5 TL.
No. 12	YURT DIŞINDAKİ İŞÇİLER VE
SORUNLARI 103 S.	7.5 TL.
No. 13	TÜRKİYE'DE KADININ SOSYO-EKO-
NOMİK DURUMU 96 S.	7.5 TL.
No. 14	SINIFLI TOPLUM, DEVLET VE
VERGİLER 144 S.	7.5 TL.
No. 15	19. YÜZYILDA EMPERYALİZMİN BATI
ANADOLU'DA YAYILMASI 96 S.	7.5 TL.
No. 16	TÜRKİYE İŞÇİ SINIFI VE
MÜCADELELERİ TARİHİ 336 S.	20 TL.

İSTEME ADRESİ : T.İ.B. Karanfil Sok. No : 14/10

Kızılay - ANKARA

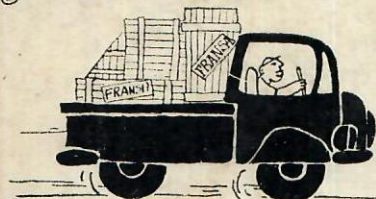
25.— TL'den az istekler için posta ulu gönderilmesi
rica olunur.

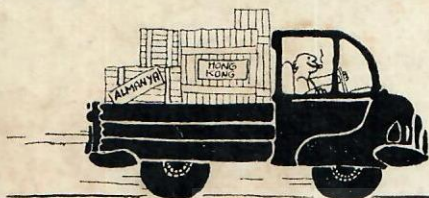
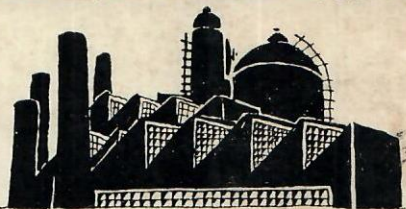
TÜSTAV

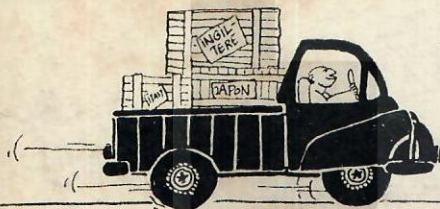
①

②

③

④

